

VALENKÄT – Elnät

En viktig del för att klara klimatmålen är att bygga ut och utveckla våra elnät – vad tycker partierna?

	 Vänsterpartiet	 Miljöpartiet	 Socialdemokraterna	 Centerpartiet	 Liberalerna	 Kristdemokraterna	 Moderaterna	 Sverigedemokraterna
Idag kan det ta 10–12 år för en högspänningsledning att komma på plats – vad vill ni göra för att korta ledtiderna för elnät?	Det behövs gemensamma riktlinjer för länsstyrelserna för deras insatser i tillståndsprövsprocessen för stamnät och det behövs ett tydligt uttalat mål om att tillståndsprövsprocesserna måste gå snabbare. Regeringen behöver ge ansvariga myndigheter i uppdrag att utreda möjligheterna till en snabbare tillståndsprövsprocess för stamnätskoncessioner.	Vi har gjort mycket i regeringsställning för att korta ledtiderna, men mer behövs. Vi vill fortsätta förenkla regelverken och samtidigt skjuta till mer resurser till ansvariga myndigheter så att deras processer kan ske snabbare.	Inget svar.	Vårt mål är att halvera alla tillståndsprövsprocesser i energisektorn. Det behöver bli mer lönsamt med flexibilitet, smarta elnät och effektsänkande åtgärder för att öka kapaciteten i befintligt nät. Vi vill också öka möjligheten att bygga nät proaktivt, minska konflikterna med försvarsmakten när det gäller höjdregrler och se över ersättningsformerna till både markägare och närboende. Samhällsplaneringen behöver också förbättras, inte minst lokalt, för att underlätta dragningen av nya ledningar.	Tillståndsprövsprocesserna behöver generellt bli effektivare, rättsäkra och mer förutsägbara. Det gäller inte bara elnät. En rad åtgärder behövs. Det handlar till exempel om att myndigheter ska snabba på sina svarstider, att det tidigare i processerna ska slås fast vilka underlag som krävs och vad de ska innehålla.	Många ansökningar hamnar i kompletteringssträsket. Energi-marknadsinspektionens avvägningar måste bli tydligare och mer förutsägbara. De bör inte kunna påföra krav retroaktivt för redan inlämnade ärenden. Det bör utredas om samhällskritiska elnätprojekt kan ges förtur i handläggningen. Se över överklaganderätten så att den inte försenar samhällskritiska elnätprojekt. Elnät på högre spänningsnivåer (över 130 kV) bör byggas med luftledning som utgångspunkt.	Vi vill snabba på tillståndsprövningen för elnätutbyggnaden, bland annat genom att korta och göra miljö-tillståndsprövsprocesser mer förutsägbara.	Ja, tiden för att erhålla tillstånd för utbyggnad av elnät behöver kortas betydligt. En del har gjorts på området men vi anser att regeringen behöver göra mer och vi har krävt att regeringen återkommer med ytterligare förslag för att korta tillståndstiderna.
Vill ni förändra dagens intäktsreglering för elnät – på vilket sätt i så fall?	Under lång tid har investeringar i elnät varit eftersatta. Elnätet behöver ses som en del av samhällets infrastruktur, som vi gemensamt bygger upp utifrån samhällsliga mål. För oss är det väsentligt att elnätet är ägt av samhället genom exempelvis stat, region eller kommun. Vi vill bygga elnätet robust igen med kraftiga investeringar i både överföringskapaciteten mellan norra och södra Sverige och bygga ut elnätet för klimatomställningen.	Vi är öppna för en översyn av intäktsregleringen och i en sådan bör fokus ligga på att stimulera till investeringar i mer nät och i smart teknik som underlättar för ett system med en större andel förnybar el.	Inget svar.	Vi vill se en långsiktig och förutsägbar intäktsreglering för elnäten, där konfliktnivån sänks och därmed risken för investeringen. Det hade gynnat både nätägare och kunder. Vi vill också se en förenklad reglering för mindre nätbolag samtidigt som vi vill införa det norska exemplet där en viss del av avkastningen får tas ut särskilt för FoU. Vi vill också i högre grad premiera sådant som flexibilitet, smarta elnät och andra sätt att minska effektbehovet.	Processen för att nå fram till dagens modell har varit smärtsamt för alla inblandade. Det kommer inte att gå att hitta en perfekt modell men modellen måste säkra att de skador regleringen ger minimeras. I den mån det behövs förändringar behöver de göras varsamt.	Vi har inte några förslag på ändringar i dag men detta är en viktig fråga som förtjänar en noggrann analys i samverkan med branschen under kommande mandatperiod.	Det krävs en diskussion om hur mycket som är en rimlig avkastning för nätbolagen på investerade pengar. Det har varit många rättsstövister. Det krävs ökad förutsägbarhet för investeringarna. Det minskar även kostnaden som helhet.	Vi följer utvecklingen i frågan men i dagsläget har vi inget förslag på ändring av detta.
Hur vill ni öka flexibiliteten i användningen av elsystemet?	Flexibilitet spelar en viktig roll för att få ner höga elräkningar samt gör det möjligt att ansluta mer förnybar elproduktion. Vi vill göra massiva investeringar i vätagtning i nära anslutning till vindkraftsproduktion. Sedan behövs det smarta elnät som gör att hushåll och industrier kan anpassa sin förbrukning till när elpriset är lågt.	Vi vill öka den så kallade efterfrågeflexibiliteten, exempelvis genom att stimulera och skapa förutsättningar för lokala och regionala marknader för flexibilitet i elanvändningen.	Inget svar.	Centerpartiet har föreslagit att det gröna avdraget ska vidgas till att även gälla lösningar för smarta hem. Vi vill också se möjligheter till avkastning på flexitjänster i elnätregleringen och möjlighet till vilkorade avtal. Användningen av lager behöver också underlättas. Det är även viktigt att nätavgifterna och skatterna styr mot användning vid tidpunkter då lasten i övrigt är låg och tillgången på el god.	Kraftsystemet integreras de kommande årtiondena med systemen för värme och bränslen. Det öppnar för mycket mer av flexibilitet på produktionsidan då värme och framför allt bränslen kan lagras. Nya kraftverk kommer inte nödvändigtvis att i första hand leverera el till nätet. Huvudprodukten kan mycket väl komma att bli vätsga eller elektrobränslen. Stor flexibilitet på användarsidan är inget vi ska eftersträva. Flexibilitet kostar något och målet måste vara att behovet av flexibilitet på användarsidan blir litet.	Vi ser det som naturligt att med hjälp av frivillig efterfrågeflexibilitet kunna kapa effektoppar, till exempel genom smart laddning av elfordon. Men det får inte vara en ursäkt för att låta bli att göra nödvändiga investeringar som krävs för att den storskaliga elektrifieringen ska kunna ske på ett hållbart sätt så att alla hushåll och företag kan inkluderas.	Vi vill i första hand inte att användarna ska behöva öka sin flexibilitet. Vi vill se till att det i Sverige återigen får ett fungerande elsystem med stabil, billig och fossilfri el varje dag.	Framför allt är denna fråga en effekt av en direkt misslyckad energipolitik, där vi närmar oss ett ransoneringsliknande tillstånd på energiområdet. Vi ser inte detta som en önskvärd eller eftersträvsvärd utveckling, utan vi verkar för ett energisystem med fokus på leveranssäkerhet, effektivitet och miljöansvar.